СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 28. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 4. лютого, 1927. VOL. XXXV. No. 28. Jersey City, N. J., Friday, February 4. 1927. THREE CENTS

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ВСТАНОВЛЯЄ УМОВИ НОВОГО КОНТРАКТУ

ДАЄ ШИРОКІ ПОВНОВЛАСТИ КОМІТЕТОВИ, АЛЕ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ЗНИЖЕННЯ ЗАПЛАТИ.

ІНДІЯНАПОЛИС, 2. лютого. — Комітет скалі заплати предложив нині нарешті свій проект поступовання майнерської юнії при наближаючихся переговорах майнерів мягкого вугля з властителями копалень, межи котрими контракт виходить 7. квітня сього року.

Комітет заявив, що майнерській юнії буде непорадно встановляти докладно, які умови мають ставити властителям копалень представники майнерів, а зате заявився за загальним наказом для комітету, що він має дістати робітникам як найкращі умови, але ніколи не згодитися на обниження робітничої заплати. До якої умови не добилибся представники робітничої юнії, вона має предложити сю умову до затвердження членам.

Комітет далі заявився за тим, щоби контракт зробити на два роки та щоби контракти з ріжними підприємцями зробити о скільки можливо подібні до себе та щоби вони виходили в один час. Для руководження переговорами та давання робітникам рад на случай надспідіваних подій підчас переговорів, комітет радив утворити спеціяльний політичний комітет.

Конвенція приняла всі поради комітету майже без противних голосів.

Підчас дебат не обійшлося без острих перепалок межи урядниками юнії а опозицією. Раз один з опозиції закинув, що майже весь мягкий вугіль добувають неюнійні майнери; за се президент юнії назвав сього делегата брехуном і зрадником юнії, бо лишень такий чоловік може пускати про юнію зовсім неправдиві вістки. На ділі, після президента, юнійні майнери добувають 60 процентів мягкого вугля.

Другий раз прийшло до галабурди на конвенції, коли один з комуністів сказав, що майнери в Пенсилвенії говорять собі, що робітникам краще живеться там, де робітники не зорганізовані в юнію. Делегати загукали делегата та примусили його замовкнути.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ВІДКИДАЄ ПРОЄКТ УРЯДУ ПРО ПРОДАЖ АЛЬКОГОЛЮ.

ВАШИНГТОН, 2. лютого. — Палата послів розглядала нині предложений департаментом скарбу плян торговлі алькоголічними напитками для медичних цілий та по довшій дебаті відкинула його. Уряд мусить тепер виготовляти новий проект.

ФОРДОВИ ДАВАЛИ ЗА ЙОГО ФАБРИКИ БІЛЙОН ДОЛЯРІВ.

ВАШИНГТОН, 2. лютого. — Підчас процесу уряду проти шеровців менчости Фордової компанії за податки заявив один свідок, що група нюйорських банкірів давала Фордови три рази за компанію тисячу міліонів долярів. Послідний раз предкладали йому продаж який місяць тому. Форд за кождим разом відкидав оферту.

ДОМАГАЮТЬСЯ СЛІДСТВА НАД ПРОДАЖЕЮ УРЯДІВ.

ВАШИНГТОН, 2. лютого.—Більшість так званого судового комітету сенату постановила предложити сенатови пораду розвести широке слідство над продажею публичних урядів. Менчість комітету заявила, що край уже має доста ріжних дослідів.

ПАЛАТА ПОСЛІВ НЕ ГОДИТЬСЯ ЗІ СЕНАТОМ В ІМІГРАЦІЙНІЙ СПРАВІ.

ВАШИНГТОН, 2. лютого. — Іміграційний комітет палати послів приняв нині резолюцію, якою радить повній палаті послів та сенату приняти закон про допущення як неквотних імігрантів мужів американських горожанок.

Комітет пропустив зі своєї резолюції обмеження сього права до фармерів та уступ про першеньство іміграційних прав для родин людий, що мають перші папери.

В ще одній поправці піднято вік дітий під опікою родичів з 18 літ до 21.

РОЗСЛІДИ НАД УДАРОМ ГРОМУ.

НЮ ЙОРК, 2. лютого. — Дж. В. Лег, інжінер електричного підприємства Вестинггавза, удосконалив скорість машини до знимання рухомих образків. При її помочи ствердив він, що блискавка паде не ломаною лінією, як се нам здається, але звиненою в шрубу дорогою.

ЗАСУД МАТЕРИ 6 ДІТИЙ.

НЮ ЙОРК, 2. лютого. — В місцевому стейтовому суді видала лава присяжних суддів небувалий присуд, признавши паню Сару Цимерман, матір 6 дітий обжалованy за рабунок, винуватою закиненого їй злочину.

Головний свідок Павло Амерайн зізнав перед судом, що одного разу приступила до нього під стацією надземної залізниці якась жінка та попросила його підвести її чим скорше кілька вулиць, де її кревна лежить небезпечно хора. Після того вже, як він вволив волю невідомій жінці, він доглянув, що з його кишені пропало 35 долярів. За якийсь час опісля та сама жінка приступила до нього вдруге з такою самою просьбою. Він дав тоді її арештувати.

Засуджений грозить тюрма від 5 до 10 літ.

БЕСАРАБІЇ.

„Дімінаца" з 31. XII. 26. р. подає під заголовком „Жадання бесарабських учителів" таку характеристику шкільництва в Бесарабії: З браку средств кількість шкіл дуже зменшилась в порівнанню з „минувшим періодом цеї провінції". Шкільний буджет призначений для Бесарабії, як процентуально так і фактично є найменший зі всіх провінцій. В багатьох школах приймалося на науку тільки тих дітей, котрих батьки жертвували на школу солідну суму грошей на утримання школи. Багато шкіл, втративши свої попередні забудовання, мусіли перейти на приватні кватири. Будинки шкільні цілковито не направляються, а розпочаті будинки до війни попередною владою цілком розвалилися, бо їх по прилученню не закінчено.

Газета ця не згадує однак того, що 8-літня окупація і військова господарка, що віддала шкільні будинки на касарні для окупаційних військ і жандармів, та румунізація шкільництва, що проявилася в тім, що насланi вчителі-Румуни дістають подвійну платню, а дітей замісць вчити заставляють обробляти свої поля, привели до такого занепаду бесарабське шкільництво. Звісно, що за Росії шкільництво в Бесарабії стояло не дуже високо, та — коли тепер офіціяльно обявляється „минулий період цеї провінції" за недоступний ідеал, — то як воно мусить виглядати на ділі в Бесарабії під боярською окупацією.

У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ МУЗЕЇ ІМ. ШЕВЧЕНКА.

До відділу Старого Києва поступлять два дуже цінні експонати. Це рукописний акварельний плян Києва 1780 року, що його склав дуже докладно військовий інжінер, зазначивши всі найвидатніщі будівлі, садки, палаци, церкви, гостинні двори. Докладно показано вали Старого Києва та Печерська. Місто має вигляд трох окремих міст — Подолу, Старого Києва та Печерська; поміж ними тягнуться поля й гаї. На пізнішому Хрещатику (тоді Хрещата долина) ще немає жадного будинку. Тільки на самому початку, коло „Государева сада" — кілька магістральських шинків, а на сучасній Безарабці — великий ставок.

Другий цінний експонат — писана тушом та аквареллю — велика мапа київської губернії 1784 року. Вона малює київську губернію в тому вигляді, який вона мала до розділів Польщі у складі київського повіту й частин Чернигівщини та Полтавщини. Мапа докладно зазначає не тільки всі заселені пункти, але й поштові станції, фабрики, заводи, панські оселі, де є муровані „господські дома", тодішні шляхи сполучення і т. ін. Мальовано її як і плян Києва назвичайно старанно й уміло.

Ці придбання мають велике значіння для музею тому, що найстарший рукописний плян Києва, який мав досі, датовано 1808 р.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

В ч. 27. з 3. лютого в повинці „Посмертна Згадка" було подано хибно, що покійний Тома Пиндус мав при смерти 42 роки. Мало бути: 54 роки.

ЗІ СПОРТУ.

ГАРКАВЕНКО В ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

Наконець українська кольонія в Филаделфії буде мати нагоду побачити, як Гаркавенко бореться. В пятницю, 4. лютого в Метрополітен Опера Гавз відбудеться велика борба, в головній парі Гаркавенко буде боротися аж до побіди з айриським силачом Мігваером. Кромі них будуть боротися инші пари.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

В Джерзи Сіті, Н. Дж., Гаркавенко буде боротися 5-го лютого в Викторі Гол, при Гендерсон і Йорк ул. В головній парі буде боротися Гаркавенко. Кромі того будуть боротися ще другі пари.

ДЛЯ РОДИЧІВ, ЩО МАЮТЬ ОДНУ ДИТИНУ.

Один німецький лікар і псіхольог зробив дуже цікавий дослід над вдачею та талантом дітей, які виховуються в товаристві старших, не маючи дома ровесників до забави. Висліди його студій дуже цікаві. Діти, що вічно є з дорослими, не тільки не розвиваються швидше від иних, але лишаються позаду тих, що виховуються у сфері дітей. Крім цього 50 процент „одиноких" дітей має неприємні риси характеру: не терплять инших і є вперті.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ СЛОВНИКИ.

Головполітосвіта намітила виданця двох словників української мовою: один енциклопедичний типу Павленка, а другий великий для досвідченого читача з українознавства.

Технічний відділ Інституту української наукової мови в Києві виділив спортову комісію, що має уложити українсько-російський термінольогічний спортовий словник. Комісія розпочала збірання матеріялів.

З СУДОВОЇ САЛІ.

Трьох парубків з Магерова, двох Берків і Матерну засудили на півчвертя і 2 роки важкої вязниці за грабунок. — 2 роки вязниці дістав 39-літній господар Карвацький з Лісновичі, городецького повіту, за те, що підпалив своїх сусідів з помсти.

ПОЖЕЖІ В ГАЛИЧИНІ.

У селі Пужники біля Товмача згоріло 20 хат наслідком необережности гостей на весіллі одного газди. — В Ярославі згоріла фабрика оцту та кримнація із склом вартости 50,000 зол. Звідки взявся вогонь, не знати.

ГІЄНИ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ.

На засіданню парляменту з 24. XII. 26 р. буковинський посол Лунгуляк вніс інтерпеляцію, звернену до міністрів домен і юстиції, в якій навів і цей факт: В Буковині, підчас переводження аграрної реформи, докопано нечуваних злочинств і шахрайств. Добра, що належали чужинцям і мали бути передані селянам, розпродано за великі суми, що їх мусіли платити селяни. Всі ці надужиття покривали знані політики ліберальної партії при помочи ріжних типів, що сповняли тут ролю баришників-маклерів. Ось один тільки з них Давид Розенблят заробив сам чистого баришу 60 міл. леїв, не згадуючи тих соток міліонів леїв, які він дав згаданій кліці як провізію. Ці обманства Розенблята змусили навіть прокуратуру арештувати його 1924 р., але й до сьогодня слідство ще не покінчене, бо цей маклер загрозив, що коли його покарають, то він назве всіх тих політиків і висших урядовців. Бесідник звертається до названих міністрів з надією, що вони займуться цею справою.

Ця інтерпеляція відкриває одну з куліс підчас переводжування аграрної реформи, а властиво нечуване обманство, якого допустилися румунські бояри і другі гієни на буковинськім селянстві. Бесідник не згадує таких маклерів як Гойпік, б. міністр Ністор, Скалат і инші, що ограбили селян поверх міліярда леїв і тепер провадять дальше „культурну" роботу на Буковині. Річ певна, що ця інтерпеляція, як сотки инших, остане без наслідків. За те ген. Авереску рішив переглянути аграрний закон в той спосіб, що всім офіцирам-інвалідам мається приділити з розділених дібр по 5 гект. землі, бо в цей спосіб найлегше буде ген. Авереску створити свій військовий фашистський карт офіцирів, котрий буде сповняти преторіянську службу.

ЗАНЕПАД ШКІЛЬНИЦТВА В

ТЕМНА ХРОНІКА.

Злодії стають щораз більше безбожними: у Рівнім обікрали синагогу на 10,000 зол. Якась Анна Ключник крала свічки з гробів на львівськім личаківськім цвинтарі, що лишились по „задушнім дні": 15-літній Ульман здирав навіть металеві таблички на жидівськім окописку. — З воза селянина із Зашкова злодій забрав великий молитвослов, два фелони і скатерті на вівтар. — Якась мама чи батько, яким двоє дітей було надто великим тягарем, залишили на залізниці в Ярославі 4-літнього хлопця та 2-літню дівчинку і щезли.

ПОВЕРНЕННЯ С. РИНДИКА.

Українська Академія Наук затвердила на штатній посаді редактора технічного відділу інституту української наукової мови інж. Степана Риндика — професора Української Господарської Академії в Подєбрадах… Академія Наук звернулася до Укрголовнауки з проханням прискорити справу з дозволом С. Риндикові повернутися на Україну.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ КОНФЕРУЄ ДАЛІ З КИТАЄМ

ЛОНДОН, 2. лютого. — З приводу заяви кантонського міністра закордонних справ Чена, який відмовився від пертрактацій з Англією, а зажадав вицофання англійських військ з Хін, британський кабінет застановляється над дальшими кроками і рішив встосувати до кантонського правительства нову ноту.

В тій ноті Англія заявляє, що вона здержить висилку військ і вицофає нагромаджену в Китаю англійську армію, коли кантонський уряд дасть запоруку повної охорони життя і майна британських горожан, що живуть в Хінах. Англія заявляє, що готова зречися многих привилеїв, а тільки хоче задержати деяку контролю над концесіями. Англія хоче задержати рівнож свої суди, але дає свою згоду на те, щоби по тих судах судили після хінського права.

АЕРОПЛЯН В СУБМАРИНІ.

ПАРИЖ, 2. лютого. — Французька воєнна маринарка буде виеквіпована новим способом оборони. Ото всі підводні лодки будуть заосмотрені в малі водні аероплянi, які будуть літати як звичайні, а які буде можна випускати на море в кождій хвилі, як тільки субмарина виплине на поверхню моря. Літаки виконавши свое призначення будуть могли цілком спокійно злетіти знова на субмарину. Тут їх розпакують і сховають.

ГРАБИЛИ НА ТРЕНІ.

ПАРИЖ, 2. лютого. — На залізницях, що ведуть з Франції до французької й італійської Рівієри, траплалися в послідній році дуже часті крадежи, які доходили до дуже високих сум. Коли попередної ночи заїхав на париський дворець такий поїзд, поліція придержала Павла Гобільо, головного сторожа трену і його помічника. Коли на поліції перевели пошукування, знайдено в їх кишенях дорогоцінности вартости $60.000. Вияснилося, що вони відчиняли куфри подорожних і викрадали переховані в куфрах дорогоцінности. Разом з ними приарештовано ще других, які належали до цеї банди, а рівнож юбілера, який відкуповував від них ті дорогоцінности.

НЕ ГОДНІ ПОГОДИТИСЯ.

БЕРЛІН, 2. лютого. — Кабінет канцлера Маркса не годен знайти якусь програму, яка погодила би самих міністрів і з якою можна би станути перед парляментом. Виходить, що коаліція не вдалася. Кабінет в такім стані не буде життєздатним

СИН ЗАВЗЯТО БОРОНИТЬ БАТЬКА.

ЛОНДОН, 2. лютого. — Вайкавнт Гледстон боронив перед судією зі всею завзятостю чести свого батька, славного ліберального премієра, якого капітан Райт назвав в своїх споминах гіпокритом, який проповідував строгу мораль, а на ділі мав ріжні стосунки з ріжними жінками.

Лорд Гледстон обстоював при тім, що Райт є дурак та виказує, що стосунки його батька до Росіянки Новікови не мали нічого з неморальностю спільного. Старий Гледстон був добрим мужем, чоловіком гуманним і моральним, який заложив декілька закладів для поправи упавших жінок.

Райт від свого не відступає і доказує на підставі зізнань свідків і споминів, що з моральностю старого Гледстона не все було всьо в порядку.

БОЯТЬСЯ ПОВОРОТУ КАЙЗЕРА.

БЕРЛІН, 2. лютого. — Рознеслися чутки, що теперішна жінка Вільгельма Герміна вертає до Берліна і буде мешкати в колишній цісарській палаті при улиці „Унтер Ден Лінден". З тим звязали можливість скорого повороту і самого кайзера. Це й було причиною інтерпеляції комуністів в парляменті, які домагаються від уряду пороблення всіх заходів, щоби унеможливити кайзерови поворот до Німеччини.

ВІДЗИСКАВ МОВУ ЧЕРЕЗ ІНФЛЮЕНЦУ.

БЕРЛІН, 2. лютого. — Юрій Лангсдорф, інвалід світової війни, який стратив мову підчас барабанового огню на фронті і не говорив вже 11 літ, відзискав мову. Захорувавши в послідніх днях на інфлюенцу, яка шириться тепер в Европі і попав в таку сильну горячку, що маячів і почав кричати в сні, бо йому приснилося, що він на фронті та що на нього стріляють. Зворушення було таке сильне, що коли він пробудився відзискав втрачену мову. Всі старання лікарів, які його лічили були безуспішні.

СОЦІЯЛІСТИ ХВАЛЯТЬ ФАШИСТІВ.

РИМ, 2. лютого. — Група давніщих соціялістів видала заяву, підписану визначними соціялістичними провідниками, в якій піднесено заслуги фашизму, який привів працю і капітал до гармонійної співпраці, а тим самим виповнив в многім це, що лежить в програмі соціялістів. Фашистське правительство протяло цей гордійський узол і соціялісти мусять це приняти до відома.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДНІПРОВА ЕЛЄКТРИЧНА СТАНЦІЯ

Асошіейтед Прес доносить, що вже остаточно вирішено справу будови Дніпрової електричної станції. Американський інжинер полковник Купер з Ню Йорку буде по всякій правдоподібности мати головний нагляд над будовою.

Так отже Дніпрельстан, або Дніпрова електрична станція, стане дійсністю. Праця над цею великанською будівлею тревати-ме яких пять літ. Працювати-муть щоденно тисячі робітників, а кошта будови будуть виносити $60,000,000. На саму будову електровні треба буде зужити 16,000 тон заліза і 40,000 тон каміня.

Буде це отже того рода будівля, яка буде унікатом в цілій Европі. Тому не диво, що нею заінтересувався цілий світ, особливо Европа.

Щож це за диво цей Дніпрельстан, про який вже від довгого часу писала дуже богато старокраєва українська преса, а про який ми не писали обширно тому, що до послідного часу не знати було, що з него вийде, бо з Москви йшла сильна опозиція проти цеї будови. На Україні ця справа захоплювала увагу всього громадянства. І не диво, бо це справа, яка буде мати з економічного боку величезне значінне для України.

Вже від століть ломали собі голову над тим, як получити Балтійське море з морем Чорним при помочи каналу. Було би це легко, як би не славні Дніпрові пороги, а особливо той вічно клекотючий Ненаситець. Через ті пороги плавба ставала на Дніпрі в тих місцях неможливою. Всі дотеперішні спроби зробити Дніпро сплавною рікою в цілій його довжині, були безуспішними. Аж тепер доперва та перешкода буде усунена.

Після нового пляну Дніпрові пороги будуть затоплені в той спосіб, що буде побудована велика гребля а натиск води з порогів буде вихіснуваний на електрогенератори. Для послідної цілі буде побудована електро-станція, яка буде витворювати електричну енергію. Та електровня буде мати 7 турбін. Всі турбіни дадуть силу 600,000 кінських сил.

Через Дніпрельстан стане Дніпро сплавною рікою у всій довжині. Це буде мати величезне значінне для комунікації і транспорту, бо транспорт водний найдешевший. Запас води перед греблею буде вжитий для зрошування ґрунтів, а це особливо важне, бо там трафляються дуже часто посухи. Зрошувати буде можна сотки тисяч десятин землі, а то й міліони. Через те піднесеться значно продукція збіжа. При допомозі штучного зрошування буде можна завести на Україні культуру бавовни і рижу. Електрика знова буде розходитися на сотки миль та спричинить піднесенне промислу.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН

ЕВГЕН ГРЕБІНКА.

Сто пятнайцять років тому народився перший український байкар Евген Гребінка. Він, як і инші перші українські письменники не віддався цілком українському письменству, а писав богато й по московськи. Написав він по українськи лише 27 байок, які назвав приказками, я які він вперше видрукував в 1841 році в окремому збірнику „Ластівка".

Даючи оцінку його байок, такий велитень українського слова і критик, як П. Куліш, ставить їх далеко вище подібних байок знаменитого московського байкара Крилова. Про московські байки розповсюджена голосна слава, хоч вони, як каже Куліш, „ледво чи є кращі від Гребінчиних, тільки тому, що московські дзвони голоснійші від наших". На всякий случай Гребінкові байки й досі стоять вище всіх инших байок, написаних Українцями. Взагалі вони стоять в першому ряді архитворів українського поетичного слова. Коли вчитуєшся в Гребінчині байки, то в них відчуваєш всю красу й соковитість української мови. Ясно собі уявляєш ті образи та картини, що змальовані пером великого майстра слова.

На жаль Гребінка богато блукав по московських задвірках, а намагаючися писати по московськи, він насилував свою природу. І хоч писав звичайно з українського життя, але всі багатотомові його писання давно вже забуті й жадного спомину про них немає в московській історії літератури. Сталося це тому, що коли великий майстер українського слова переносив українські образи на чужий московський ґрунт, коли переживання українського народу хотів малювати чужим для нього слозом, то тоді не вистарчало йому фарб, а образи його виходили сухими, неприродними й блідими. Психольоґія осіб, змальованих Гребінкою, була для московського читача чужою, незрозумілою, неприродною. Так само неприродним було життя-буття, ним змальоване. В сей спосіб українська література загубила великий талан, а сам Гребінка, намагався стати московським письменником, ще за життя себе поховав. Лише та маленька краплина його праці, яку він, може нехотя, може від нудьги, так собі, бавлячись, влив в українську літературу, зробила його славним та безсмертним українським письменником.

Гребінка це один із зразків, як псуються і марнуються великі українські таланти, коли вони йдуть працювати на чужу ниву. Відірвані від рідного ґрунту, вони не можуть розцвисти повним цвітом і гинуть передчасно. Особливо це трапляється з письменниками, поетами та иншими працьовниками на полі мистецтва та культури.

Яка іронія долі: віддати всього себе на службу чужій культурі, працювати на скарб чужого народу, а рідному народові кинути лише обгризки свого талану й той обгризок зробив з Гребінки славного й безсмертного! А вся праця для чужого народу пішла намарне і давно вже ним забута.

Очевидно й сам Гребінка нарешті це зрозумів, бо з розпукою писав, порівнюючи себе з безпорадним маленьким човником, що пустився плавати в широке чуже море:

> Як човнові море — для мене світ бі- [лий
> Із малку здавався страшним.

Та всеж він відважився з своїм своєрідним, українським човником пускатися в чуже море і:

> Деж човен подівся? де плавле мій [милий?
> Мабуть, він не плавле, бо он-де по [хвилі
> Біліють із його тріски.

Лише одна, однісенька тріска приплила до рідного берегу, але яка вона чудесна, яка коштовна!

Гребінчині байки: „Сонце та хмара", „Лебідь і гуси", „Дядько на дзвіниці" та инші дуже влучно характеризують ріжних людей, що або намагаються другого поставити нижче від себе, зплюгавити, обкаляти, або тих, що забравшись на височини певного становища, на инших дивляться з погордою, з призирством, навіть не помічаючи, які самі вони нікчемні.

Сонце світить на небі, гріє землю, але хмарі те заздро стало й вона

> На сонечко, мов нічю налягла..

Але сонце не звертає на те уваги. Сонце у своїй величі ставиться до хмар, що хотіли-би його затемнити, з ласкою, з любовю. Не горить до них помстою, не посилає їм проклонів, та не вступає в боротьбу:

> А сонце вище підплило
> І хмари ті позолотило.

Сонце в своїй величі ще вище піднялося й розлило свою ласку тим ворожим йому хмарам. Воно їх позолотило, прикрасило, бо воно справжнє сонце, непереможне у своїй величи. Так і людина, що почуває свою правоту, знає свою вагу, свою велич, ніколи не стане мститися над своїми ворогами, а ласкою й любовю до них, переможе їх.

Трапляється, що людину плямують, закидують її багнюкою; али коли та людина справді є чиста й правдива, то вона, як той лебідь, якого обкаляли сірі гуси, щоби він не був ліпший від них, легко вибілиться. Лебедя

> Обмазали кругом — і голос трохи [стих...
> А лебедь плись на дно — і випірнув [як сніг.

Людина, яка не має „зерна неправди за собою" не боїться жадних нападів і плюгавлення, бо прийде час і вона знову зявиться у своїй чистоті. Досить їй лише стати твердою ногою на природному, звиклому її полі своєї праці, свого життя.

Буває таке, що людина дурна, зарозуміла й тупа обставинами винесена на верхи людського життя. І звідти з височини свого становища на всіх людей дивиться з погордою, рахуючи їх дрібними, карликами. З такою людиною трапляється таке саме, як з тим дядьком, що виліз на дзвіницю й дивлячися вниз, говорить:

> „Всі люде на землі, мов ті перепелиці:
> Здається більший з їх не більше пята- [ка,
> Гай, гай! якіж вони дрібненькі!"

Але ті „дрібненькі люди", йдучи мимо тої дзвіниці й бачучи на ній того „великого" чоловіка, здивовано питають, що воно таке залізло так високо:

> ...чи щур, чи горобець малесенький?

Читаючи байку, кожен може знайти в ній богато влучних спостережень з іжиття, що його оточує.

НОВІ ПОЛЬСЬКІ СТАНИЦІ.

У Глібовичах Великих бобрецького повіту приступлено до будови „Дому Людового". Комітет має готову парцелю і часть будівельного матеріялу; фонди на будову має зложити польська суспільність дрібними складками.

ЕВГЕН ГРЕБІНКА.

ДЯДЬКО НА ДЗВІНИЦІ

Ізліз мій дядько на дзвіницю
Та, знай, гука: „Оце, кумедія яка!
„Всі люди на землі, мов ті перепелиці;
„Здається, більший з їх не більше пятака.
„Гай, гай! якіж вони дрібненькі!
„Так ось, коли я їх, як треба, розібрав!"
А, мимо йдучи, хтось на дядька показав
Та, далебі, мене спитав:
„Що то таке: чи щур, чи горобець маленький?"

ЕВГЕН ГРЕБІНКА.

ГРІШНИК.

В далекій стороні, в якій, про те не знаю,
Мабуть в Німеччині, а може і в Китаю,
Хтось разом оженивсь на трьох жінках.
Загомонів народ, почувши гріх великий,
Жінки голосять так, що страх:
„Глянь, що то коять чоловіки!
Як їм по три нас можна брать,
Так хай позволять нам держать їх хоть по пять".
Ґвалтують, сказано, на вспряжки цокотухи. —
Ось сяя вісточка і до царя дійшла,
А цар був, мабуть, не макуха,
Розлютувався він, і злість його взяла.
„О! почекайте лиш, не буде в вас охоти
За живота чортам служить!"
Цар грізно загукав і люльку став палить,
І в люльку пхав огонь і люлька гасла в роті,
А далі схаменувсь, за радою післав.
Як слідує в празничному наряді
Пред очи царськії совіт вельможний став.
Цар двічі кашлянув, рукою вус розгладив
І річ таку премудрую сказав:
„Пребеззаконія на світі завелися,
А гірше, що в моїй землі!
Мені до уст сьогодня донесли —
Один паливода (і цар перехрестився)
На трьох жінках оженився.
Щоб царству цілому за його не терпить
Біди від праведного неба,
Його нам осудити треба
І смерть страшну йому зробить.
Хай царству усьому в науку
Він витерпить такую муку,
Щоб з ляку більш ніхто в такий не вскочив гріх.
Крий Боже, щоб над ним хто з нас змелосердився!
Щоб луснув я, щоб я до вечера сказився,
Коли не поведу на шибеницю всіх!"
Як річ таку суддя дослухав,
Низенько поклонивсь, потилицю почухав,
І ну з підсудками про діло міркувать.
Над ним морочились трохи не тиждень цілий,
І тільки, що пили, а мало, кажуть, їли,
І так між себе присудили,
Щоб грішнику тому всіх трьох жінок віддать:
Народ сміявсь і всі були в заботах,
Що раду перевіша цар,
Аж завтра дивляться, а та погана твар,
Той грішник, сам себе повісив на воротах.

В. Будзиновський.

СТРАШНА БАБА

— АБО —

ДОМІНУС ВОБІСКУМ!

Оповіданне.

(6)

Про його гріх знав тільки отець ігумен. Потішав його кажучи, що він свій гріх вже давно відпокутував, але якийсь голос в душі Партенія все перечив. Сей голос не лиш перечив. Став підшіптувати, що лише його власна кров зможе вину змити і що за життя треба дати життя. Колиж того життя не хотіла взяти ні куля ні шабля на боевищи, то хиба треба було дати його... на колоді катівському топорови. Така думка стала ворушитися в душі Партенія і згодом загніздилася там так, що вже ніяк і нічим не мож було її вигнати. Партеній рішився зробити кінець тим мукам. Пішов до ігумена і сказав, що вертає до Лембурґа, де зголоситься до лавничого суду.

Ігумен знав, як Партеній мучиться. Знав, що ніяке усовіщуванне, ніяка потіха не поможуть.

— Як гадаєш, що инакше не можна, то йди! — сказав. — Як маєш мати пекло вже тут на земли, то ліпше таким способом розстатися з тим світом і купити собі ласку божу на тім світі. Іди, Бог з тобою!

Партеній став ладитися в дорогу. Але що саме тоді в Київі було богато прочан з усіх усюдів, між ними богато таких, що глотилися в тім кутику церкви, де все сповідав Партеній, він ще пару днів лишився. Як звичайно, до него тислися жінки, не абиякі грішниці.

— Я, отченьку, — каже одна — прийшла з далека. Загнали мене сюди великі гріхи. Я загадала відпокутувати їх в монастирі. Та вперід хочу спитати вас, чи Бог прийме таку покуту і чи простить мені. Отже послухайте, чим я Бога прогнівила.

Партенія щось кольнуло в серце, коли жінка зачала і спитав:

— Ти відки?

— Я з Перемишля. То далеко відси. Геть на тім краю Червоної Руси.

—Отже чим ти Бога прогнівила? — Партеній спитав, віддихнувши.

— Я вбила мого мужа... Не так я вбила його, як він сам скочив у ріку Сян і втопився. Але то моя вина, бо я йому так доїдала. Я була така страшна баба, що й ангел був би не видержав зі мною.

— Така, як була моя жінка і жінка мого товариша Дрімайла, — сповідник подумав собі.

— Коби то тільки той один муж, — жінка тягла далі. — Як він мене брав, то я вже була вдова. Я повдовіла, бо мій муж повісився. І сей пішов зі світа через мене. Повісився, щоби втечи від такої страшної баби. Бачите, отченьку, яка я грішниця? Вже маю на совісти життє двох моїх мужів.

— То мабуть жінка Дрімайла, — сповідник подумав і промовив:

— То дуже тяжкі, майже непростимі гріхи.

— То ще не все, отченьку...

— Ті два гріхи такі великі, що все проче, щоб ти не согрішила, пусте.

— Пусте?! Не пусте, отченьку. Не пусте, бо я вбила ще одного мужа. Мого першого найліпшого мужа. Через мене він втопився в Полтві, бо то було в Лембурґу.

Сповідник стріпнувся, коли почув се.

— Бачите, отченьку, вами аж затрусило. Бо ви безпечно такої великої грішниці ще не сповідали.

—Як то було? — сповідник спитав.

— Я одним поганим ділом тричі тяжко согрішила. Я зрадила мою віру, обікрала церкву і обікрала мужа. Дуже дорогу чашу, яку муж купив і відновив для церкви, я вкрала і занесла до косцьола. За те муж вдарив мене по голові канчуком і на хвилю заморочив. Коли я очуняла, мені сказали, що він скочив у ріку і втопився. Я, не то що не плакала за ним і не помолилася за його душу, але ще й тішилася. Ось яка я була!

Грішниця далі розказувала, як то вона дошкулювала всім своїм мужам і тим зігнала їх з сего світа. Сповідник всего того не чув. Сидів заголомшений відкриттєм, що його жінка жива, що він жінки не вбив, що його душа не обтяжена таким важким гріхом. Хвилю туманів і тоді його душа стала переходити зі стану пригноблення та страху перед вічною карою, в стан любого вдоволення та свідомости, що пекло не має до него ніякого права, бо він жив по правді, ще й гірко покутував за гріх, якого не завинив. Йому зробилося легко і весело на душі і серцю. Вість, що він без гріха, що вже не потребує давати своєї голови катови, принесла йому власна жінка. Як би не те, що то було в церкві і на него, на монаха були звернені сотки очий, був би схопився, щоби обнявши жінку, вицілувати її. Жінка далі сповідалася зі своїх гріхів, менших і більших. За той час її муж обміркував, як далі балакати з нею.

— Як то сталося, що ти прозріла і рішилася зійти на стежку поправи? — спитав, коли вже вичерпала реєстр своїх гріхів.

— Бо цілий світ відчужився від мене. Я не можу показатися людям на очи ні в Перемишли, ні в Лембурзі. Ніхто не хоче балакати зі мною, всі показують на мене пальцями. Уличники бігають за мною, кричать, обкидують камінєм, болотом. Де хто міг, робив мені всякі пакости. Тоді я додумалася до того, що я мабуть велика грішниця, та що супокій для мого тіла і моєї душі знайду хиба в монастирській келії.

— Тіло знайде супокій. Але, чи душа, то ще вилами на воді писане. Ліпше було би направити зло.

— Як я направлю, коли всі три мужі зійшли зі світа?

— Можеш знайти четвертого. Догоджуючи йому і живучи по правді, ти могла би переблагати Всевишнього, бо він добрий, він милосерний.

— Та... та я вже знайшла того четвертого. Тільки боюся, що й він так піде, як тамті три пішли. Того й я прийшла до вас. Хочу почути вашу раду. Чи мені ще раз віддатися, чи може ліпше буде, як за мною запруться двері світа сего.

— Де він? Хто він, той четвертий?

— Він таки тут, у Київі. Різник Прудко.

— Він знає твоє минуле?

— Що я вдова, знає. Але ще не знає, що потрійна, та що всіх моїх мужів я зігнала з сего світа.

— То й не кажи. Я звінчаю вас.

— Як буду для него добра, то Бог простить мені давні гріхи?

— Простить.

Грішниця відійшла. До Партенія стали приступати одна по одній инші грішниці. Висповідавши решту, Партеній пішов до ігумена.

— Ще тільки звінчаю одну пару і їду до Лембурґа! — крикнув весело, затираючи руки з вдоволення.

Ігумен здивований глянув на него, бо таким веселим не бачив його ніколи. Ще й тепер, коли виряджався в дорогу на таку позорну смерть.

(Конець буде).

ЕВГЕН ГРЕБІНКА.

ЛЕБІДЬ І ГУСИ.

(Байка).

На ставі пишно лебідь плив,
А гуси сірії край його поринали.
„Хіба оцей біляк вас з глузду звів?" —
Один гусак загомонів:
„Чого ви, братця, так баньки повитріщали?
Ми попеласті всі, а він один між нас
Своє пиндючить піря біле!
Колиб ви тільки захотіли,
Щоб разом, стало-бить, вся беседа взялась,
Миб панича цього як-раз перемастили,"
І завелась на ставі геркотня,
Гусине діло закипіло:
Таскають грязь і глей зо дна
Та мажуть лебедя, щоб піря посіріло.
Обмазали кругом — і голос трохи стих...
А лебідь плись на дно — і випурнув як сніг.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОРОТЬБА З ЧОРНИМ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМОМ.

Боротьба між еп. Богачевським а членами його дієцезії грек.-кат. Українцями розгорілася на добре. З ріжних сторін сиплються закиди на греко-католиків, що вони слуги Польщі, Риму та сякі-такі.

Я хотівби розібрати, чи дійсно закиди проти греко-католиків Українців оправдані чи ні. Думаю, що читачі, почувши про таке питання, схочуть знати, чи я сам віруючий, бо після приказу д-ра Назарука (найбільшого церковного авторитету) лише віруючі мають право говорити про церковні справи.

Так, я віруючий... націоналіст. Я вірую, що український нарід може жити і розвиватися лише в своїй суверенній державі. Вірю, що український нарід власними силами збудує свою могучу державу, поставить сильну, карну армію; що Чорне море вкриється пароплавами української фльоти; що синьо-жовтий прапор повіватиме на твердинях Ґаліполі, як виході до Середземного моря; що український нарід видасть славних мужів науки, великих винахідників, письменників, поетів, музиків, малярів, які зчудують весь світ. Вірю, що українська земля стане знова землею „медом і молоком текучою" та що український селянин і робітник заживе як власний хазяїн на своїй земли. Вірю в те, що в українському народі виробиться почуття національної чести і карности, яке диктуватиме йому послух національним установам, створеним руками українського народу та поможе змести з народного орґанізму всі інтернаціоналізми, які затроюють наше народне життя.

Справу боротьби церковної ерархії я розбираю лише з погляду національного „вірую", бо справа віри в Бога це справа приватна кождої одиниці.

Боротьбу, яку розвів еп. Богачевський зі своєю свитою тут в Америці, я назвавби боротьбою чорного інтернаціоналу з націоналізмом. Чорний інтернаціонал, це релігійний інтернаціонал, який витворився в середних віках під впливом т. з. теократичної фільозофії, себто науки, яка голосила, що папа римський є найбільшим володарем світа, якому всі світські володарі мають підлягати, в нього корону просити, і т. д. Це очевидно обурювало королів, бо вони уважали себе найвисшими володарями своїх країв і не хотіли від нікого брати приказів, як правити своїми краями. Приходили до великих воєн між папою а світськими володарями, які скінчилися цілковитим розбиттям папи, проголошенням окремої анґлійської церкви та приходом протестантизму. Теократична наука впала і в дальшому тягу політика Риму в національних справах була дуже обережна.

На велике диво ся наука, в світі давно закинена, виринає нагло в 20. століттю в Америці. Привезли її в дарунку для американських Українців. Проголосили, що інтереси Риму є важнійші від інтересів нашого народа, та що коли інтереси нашої нації та інтереси Риму будуть собі суперечні, то греко-католики мають поперти інтереси Риму.

Отсе вам цілком як в 13-ім століттю.

Чи таке питання дійсно таке страшне для католиків?

Ні трохи. Бо розвязували се питання не перший раз в Америці, але сотні разів люди, які були і щирими католиками і щирими націоналістами і розвязували це питання все в інтересі націоналізму. Лиш ті, які хочуть показати себе „більше папськими, як сам папа", розвязують це питання в користь чорного інтернаціоналізму. І звичайно ті людці не є ні католиками, ні націоналістами.

Возьмім примір на Мексику. Конституція Мексика не є перешкодою для розвою католицької церкви. Коли инші церкви підчинилися законам краю, то могла се зробити й ерархія католицької церкви, яка навіть у Польщі вчить послуху державним законам. Чомуж вона сього не зробила? Річ проста: Не ходило тут о релігію, але о звичайний, простий бизнес оборони свого міліярдового майна, яке держава мала забрати. Як боронити, то боронити, і тут чорний інтернаціонал в средствах не перебирає.

Треба ще зазначити, що під чорним інтернаціоналізмом розуміється виключно заходи церковної ерархії захопити світську владу в свої руки, а не її старання о спасення душ. Тому боротьба з чорним інтернаціоналізмом це не боротьба з релігією, але боротьба з клясою людий, які при помочи релігії хочуть тримати нарід в темноті, щоби тим лекше тягти з него життєві соки. З такими паразитськими зусиллями чорного інтернаціоналізму мусить боротися так націоналіст як і вірний католик. Для націоналіста вони нищать націю, для католика вони деморалізують церкву. В боротьбі проти чорного інтернаціоналізму сходиться чесний націоналізм з чесною релігійностю. Чесний католик буде своїми грішми удержувати свою церкву, але не буде удержувати апарату для чорного інтернаціоналізму, при помочи котрого чорний інтернаціоналізм пробує вхопити за чуба вірних церкви та торгувати ними як німиною.

Др. Вол. Ґалан.

ГЕРОСТРАТ А ГЕТЬМАНАТ.

В грецькій історії говориться про одного idiота, якому на імя було Герострат. Йому доконче забаглося прославитися між своїм народом. Та на лихо його не мав ніяких даних на те, щоби собі славу добути. Чим більше він думав над собою, тим більше його мучила жажда слави. Коли всякі спроби стати славним йому не вдалися, він нарешті впав на хитру думку: підпалив найкращу грецьку святиню, якою Греки на весь світ хвалилися. І справді осягнув свою ціль Герострат. По нинішний день згадують люди його імя, хоча вже відай дві тисячі з верхом минули від його вчинку. Знають його в цілім світі. Правда, незавидна се слава, невелика то честь бути звісним з нечесного, ганебного вчинку, але для людий з породи Герострата се все одно, за що вони славні, коби вони лишень мали розголос.

Таких славних людий можемо побачити тепер серед нашого народа. Ми пережили недавно такі часи, що в них міг прославитися кождий Українець, що до сього мав охоту. Богато з них справді прославилося. Неодно імя записала українська історія золотими буквами. Але були попри них і люди, які записалися в українську історію так само, як записався в історію Герострат.

Записався так в нашу історію ґенерал Скоропадський, який дався Німцям установити нібито українським гетьманом, а захопивши при німецькій помочи владу над Україною, став відбудовувати назад московську імперію. Свою роботу завершив геростратівським ділом, коли проголосив, що Україна стає назад частиною російської імперії. Як обурений на се український нарід кинувся на ґенерала, сей не ставився до бою, як людина, що шукає слави лицарською дорогою, але сховав хвіст під себе та почмихав з України, як на Герострата пристало.

Через довгий час ні Україна ні світ про ґенерала нічого не чули. Аж недавно витягнули його люди, які собі захотіли стати славними. Люди, які колись Скоропадського валили, але слави все таки не добули, нині побачили нагоду добути собі славу через проголошенне гетьманату. В Америці ми бачили людий, які за Поляків себе мали, і серед Поляків слави шукали, аж поки не повстала велика українська держава і вони не побачили, що й серед Українців можна мати славу. Навернулися тоді ті пани до України, і говорили про народну републику, але як ся впала, вони стали ратувати свою славу перед забуттєм в той спосіб, що стали ширити гетьманство.

Щоби побачити, що се таке гетьманство для нашого народа, вистарчить подивитися на ті орґанізації, що в себе приняли гетьманство. З кождою орґанізацією, яка приняла ґетьманство, сталося те саме, що сталося з грецькою святинею, що приняла до себе Геростративе славне діло. Святиня згоріла, а тут орґанізації порозліталися. Верховоди гетьманату прославилися, але вони можуть похвалитися лишень розбиваннєм. Ґенерал Скоропадський тим, що розбивав самостійність України, а його приклонники тим, що розбивають зорґанізовану роботу Українців.

Петро Яєчник.
Клівленд, Огайо.

ЗА НАШ ХЛІБ НАСУШНИЙ.

Читаю кождого дня нашу ґазету, а передовсім голоси читачів, бо цікавлюся дуже нинішною боротьбою. Знаю я тепер, як мені цікаво прочитати про погляди й роботу других людий, і тому я пишу тепер свої думки, щоби другі знали, що люди думають у нашій околиці.

Вичитав я в ґазеті, що десь в Шамокіні, стейті Пенсилвенії, та в околиці священики виклинали своїх власних вірних католиків, які зїхалися на український греко-католицький конґрес до Филаделфії. Хочете знати, яке враженнє зробила в нас ся чутка? Скажу те, що межи людьми чую. Люди кажуть, що се клерикальна темнота й нахабство. Люди побачили, що церковна зверхність жалує за тими часами, коли на світі були інквізиційні, священичі суди, коли священики могли засудити на смерть людину, якої погляди їм не подобалися, та спалити її живцем в огни.

Коли виклинали делеґатів на конґрес та членів церковного комітету, то громади розуміють, що се виклинали всіх тих громадян, які висилали на конґрес делеґатів, бо делеґати не їхали в своїм імени, ні за свої гроші, ні в своїй особистій справі, але в імя церковної громади, за її гроші. Громадяни церков так сей проклон розуміють, а ті, що проклинали, скоро переконаються, чи добре то було виклинати. Не всі ще люди знають, що вони мають способи на тих, що виклинають, але що буде, як нарід пізнає, що він має силу та способи на тих, що виклинають? Що тоді буде?

В проклоні мало бути написано, що виклятих не вільно брати за кумів, не вільно їм ні паски ні води святити, словом, їх повинніби вірні бойкотувати. Що люди на се кажуть? Я говорив з богатьома, і чув, що ніхто собі на таку кару не нарікає. За бойкотованне, то вартоби піти в суд, а за несвяченнє пасок та води, то відай церква сама колись того пожалує, що вона своїм виклинаннєм людий від сього відучувавала.

Л. Пронько, Ню Йорк.

ВІДОЗВА

До односельчан села Смерековець, пов. Горлиці, Галичина, Лемківщина.

Дорогі наші краяни!

Ми члени церковного комітету села Смерековець відзиваємося до Вас, наші дорогі краяни з просьбою о поміч у відновленню нашої церкви. Може неодному з Вас відомо, що ми ще перед війною старалися відновити нашу стару церковцю але прийшла війна, котра до решти знищила не тілько нашу церков але і нас та нашу громаду. Війна не тільки знищила нас матеріяльно а знищила нас також і фізично. Люди потратили маєтки і здоровля. В селі панує нужда бо приховати на ґосподарстві не можна нічого а видатки ріжні обтяжують кождого так, що ми не всилі самі привести нашу церков до порядку, відновити її і помалювати.

З тих то причин звертаємося до Вас наші дорогі краяни з просьбою щоб Ви там в Америці пришли нам в поміч своїми жертвами. Кошта відновлення будуть виносити 1500 долярів. Для того просимо Вас наші дорогі, поможіть нам, не дайте стояти нашій Церкві опущеною. Там де Ви живете по ваших кольоніях, нооргнізуйте комітети, займіться збіркою, зберіть що можете і поможіть доброму ділу. Там де Вас менше, де живете поодинцем, жертвуйте самі і пришліть що можете. За Вашу поміч наша громада буде Вам навіки вдячна. Не забувайте на стару але мудру пословицю: громада по нитці а бідному сорочка. Всі жертви висилайте на імя комітету. При сім шлемо Вам всім щире поздоровлення. Нехай Всевишний нагородить Вам всім що найліпшим за вашу поміч.

ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ:
Віктор Ковальчик,
Йосиф Петришин,
Ізидор Петришин.
Смерековець, почта Гладищів, пов. Горлиці, Галичина.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць грудень 1926 року.

ВІДДІЛ 241.

Тов. ім. Івана Франка в Вунсакет, Р. Ай.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	20.00
Разом	$30.00
Липка Василь	1.00
Добривода Демко	1.00
Фірман Корнель	1.00
Фірман Кароліна	1.00
Камфоник Михайло	1.00
Лотоцький Микола	2.00
Скибінський Мих.	1.00
Щенгор Стах	1.00
Камфоник Наталка	1.00
Позначський Іван	1.00
Сусла Андрій	1.00
Сусла Онуфрій	1.00
Богданович Никола	1.00
Романович Петро	1.00
Стрик Йосиф	1.00
Кічак Григорій	1.00
Барилюк Войтіх	1.00
Стрик Агнеся	1.00
Кічак Марія	1.00

ВІДДІЛ 244.

Бр. св. Івана Хрестителя в Белефонт, Па.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	10.00
Разом	$20.00
Бендза Михайло	1.00
Бендза Василь	1.00
Бендза Гнат	1.00
Гринько Теодор	1.00
Козла Михайло	1.00
Кушвара Петро	1.00
Пращкевич Тимко	1.00
Пращкевич Іван (ст.)	1.00
Рачаковський Антін	1.00
Боровський Михайло	1.00

ВІДДІЛ 245.

Тов. Січ ім. Богдана Хмельницького в Трейтон, Н. Дж.

Жертву з каси відділу і від части чл. проголошено.	
Дослано від членів	$3.00
Разом	$3.00
Проколишин Стефан	$2.00
Максимів Михайло	1.00

ВІДДІЛ 253.

Тов. ім. Івана Франка в Лудлов, Масс.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	23.00
Жертв на іменинах в члена зібрали	6.25
Зібрано жертв на хрестинах в домі Мих. Мельника	4.00
Парафія св. Петра і Павла в Лудлов, Масс.	5.00
Разом	$48.25
Антонів Василь	$ 50
Андрусик Іван	1.00
Гнатів Ілько	1.00
Янів Петро	1.00
Навогольник Іван	1.00
Нищук Юрій	1.00
Приступа Іван	1.00
Сорохтій Михайло	1.00
Наливайко Стефан	1.00
Дайнок Андрій	1.00
Харко Дамян	1.00
Федорів Михайло	1.00
Король Григорій	1.00
Поплавський Андрій	1.00
Пилипов Петро	1.00
Заячківський Теодор	1.00
Бозик Василь	1.00
Федорос Яким	1.00
Мельник Михайло	1.00
Пукіш Макарій	1.00
Горак Григ.	1.00
Кульбаський Мих.	1.00
Когут Стефан	1.00
Чорний Йосиф	25
Сорока Мар.	25

ВІДДІЛ 255.

Бр. св. О. Николая в Вест Нютон, Па.

Жертва з каси відділу проголошена.	
Жертви від членів	$10.75
Разом	$10.75
Булий Лесько	$1.00
Булий Петро	1.00
Бурдзаловський Стефан	1.00
Біляк Григорій	1.00
Хула Юліян	1.00
Касій Василь	1.00
Ковальчук Дмитро	1.00
Ковальчик Гриць	50
Жидик Іван	1.00
Берестецький Мих.	1.00
Полюга Николай	25
Світна Варвара	25
Шевчик Васько	50

ВІДДІЛ Л259.

Бр. Рождества Пресв. Богородиці в Шикаго, Илл.

Жертва з каси відділу	$38.00
Жертви від членів	62.00
Разом	$100.00
Ханас Іван	$1.00
Горінь Григорій	1.00
Івашок Филип	1.00
Куропась Ілія	1.00
Лутник Михайло	1.00
Максим Іван	1.00
Мушинський Іван	1.00
Менас Семен	1.00
Наслапець Стефан	1.00
Пикович Іван	1.00
Пирович Казимир	1.00
Пікович Володимир	1.00
Щурко Василь	1.00
Шкарабан Данило	1.00
Грецько Теодор	1.00
Іваньо Семен	1.00
Яремцьо Теодор	1.00
Козак Іван	1.00
Кулик Андрій	1.00
Міхиловський Стефан	1.00
Німчук Василь	1.00
Саломон Клим	1.00
Шкарабан Мих.	1.00
Юган Петро	1.00
Горинець Василь	1.00
Лехів Петро	1.00
Мадзяк Михайло	1.00
Митьо Юрій	1.00
Москалик Николай	1.00
Олешко Олекса	1.00
Олешко Григорій	1.00
Партика Антін	1.00
Падяк Кирило	1.00
Пайда Олекса	1.00
Саска Василь	1.00
Саска Мих.	1.00
Скородинський Еміліян	1.00
Стефанов Йосиф	1.00
Троць Степан	1.00
Облочинський Петро	1.00
Гула Василь	1.00
Фоца Андрій	1.00
Ярема Йосиф	1.00
Малюта Андрій	1.00
Облочинський Мих.	1.00
Гула Олекса	1.00
Горак Петро	1.00
Кріль Михайло	1.00
Свірський Еміль	1.00
Гірняк Мих.	1.00
Бардаховський Іван	1.00
Соловій Николай	1.00
Дябуляк Ілія	1.00
Бапас Олекса	1.00
Тарандій Мих.	1.00
Митьо Іван	1.00
Гнида Дмитро	1.00
Генсьорський Дмитро	1.00
Гежовський Андрій	1.00
Гежовський Іван	1.00
Щербатий Петро	1.00
Пелех Теодор	1.00

ВІДДІЛ 266.

Тов. ім. Івана Франка в Амстердам, Н. Й.

Жертву з каси відділу і від части чл. проголошено.	
Дослано від членів	$17.00
Разом	$17.00
Бодак Григорій	$1.00
Папура Василь	1.00
Базарніцький Йосиф	1.00
Грицай Емілія	1.00
Гулик Марія	1.00
Ковальчук Катерина	1.00
Ковальчук Михайло	1.00
Калуга Олекса	5.00
Лесньовський Онуфрій	1.00
Варшона Юліян	1.00
Каща Іван	1.00
Климків Михайло	1.00
Каща Оришка	1.00

ВІДДІЛ 272.

Товариство Любов в Ню Провіденц, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$4.00
Жертви від членів	6.00
Разом	$10.00
Бойкевич Никола	$1.00
Малецький Семко	1.00
Малецький Дмитро	1.00
Малецька Зофія	1.00
Малецька Марія	1.00
Малецька Анна	1.00

Замітка: В Свободі, у рубриці "Як будуємо Сиротинець У. Н. Союза", через похибку надруковано, що відділ 272 У. Н. С. прислав $10.00 на Сиротинець-Захист У. Н. С. з Ню Йорку, Н. Й. Правильно має бути „Товариство Любов з Ню Провіденц, Н. Дж., відділ 272 У. Н. Союза, прислало згадану жертву до Комітету.

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За місяць січень, 1927 р.)

I. ПРИХІД:

1) З переносу з попередного місяця		$ 205.13
2) Прихід в січни		2,167.52
Загальний прихід		$2,372.65

II. РОЗХІД:

а) ВИСИЛКА ДО КРАЮ:		
1) Рідна Школа	$1,300.00	
2) Інваліди	150.00	
3) Політичні вязні	150.00	
4) Тов. „Просвіта" у Львові	100.00	
5) На фонд оборони С. Петлюри	60.00	
6) На сироти	105.00	
7) На памятник Франка	50.00	
8) На революційний фонд	50.00	
9) Допомога письм. О. Кобилянській	25.00	
10) На Народний Дім в Яворові	25.00	
11) На будову дому Р. Ш. в Чорткові	25.00	
12) На українську пресу	25.00	
13) Для біженців на Кубі	20.00	
14) Оплата посилок і письм	26.25	$2,111.25
б) Кошта канцелярії		30.00
в) Кошта дороги		10.00
Разом розхід		$2,151.25

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в січни, 1927	$2,372.65
Розхід в січни, 1927	2,151.25
Остає в касі Обєднання з кінцем січня, 1927	$ 221.40

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

СТРАШНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛАХ У КОЛОМИЇ.

Істнують у Коломиї дві, нібито українські державні народні школи, а то 7-клясова школа мужеська ім. Шевченка, яка є приміщена в будинку Рідної Школи при вул. Собіского, і 7-клясова школа жіноча ім. Кн. Ольги, яка міститься в Народньому Домі.

В школі ім. Шевченка, де управителем іменовано 1923-24 рр. Поляка-ренегата п. Кшижановського, стількі хіба українського, що називається „ім. Т. Шевченка". Позатим не знайдете там нічогісько, що вказувалоби на те, що то школа українська, ані одної написи української, ані одного українського образа, а навіть нема в цілій школі портрету Т. Шевченка! Зате побачимо там всюди польські написи, образи Костюшка і прочих. Прямо сором, що школа та носить назву школи ім. Шевченка. Це глум і провокація українського населення Коломийщини.

Відносини в самій школі для української дітвори невиносимі. Учителі, переважно Поляки-шовіністи, відносяться до дітей крайно вороже, а за українське слово, скоро дитина заговорить, або за українську ясню доводиться українській дитині витерпіти лайки і наруги зі сторони Поляка педагога та обиди, як: хами, бацяри, голота і пр. Доходить до того, що учитель-Поляк побиває в нелюдський спосіб українську дитину, а опісля сам переводить слідство, і цілу справу затушовується, а українська дитина тратить раз на все здоровля! (Побиття бувшого ученика Василика п. Огановичем).

Той же пан-педагог учить також українські діти українcької мови. Які його педагогічні відомости з української мови і літератури, нехай послужить відомий вже з „Діла" його виклад про Івана Франка в 10-тий річницю смерти. То чистий анальфабет, котрий не має найосновніших відомостей з української літератури. І він має щось научити українську дитину?! До української дітвори говорять учителі-Поляки виключно по польськи і одиноким їх старанням є скривити молоду душу української дитини, зробити її, як не ворожою до свого рідного, то крайно байдужою!

Українську мову (викладову) зіпхано на послідне місце, так що зійшла вона до степеня предмету і то найпослідніщого.

Українські мапи, образи, хроніку школи десь запроторено та поницено. А все те куплено було за гроші, зложені найперш громадянством.

Опіки над українською дітворою нема майже жадної, зате процвітає система шпигунства та доносицтва.

Це здебільша начеркнені відносини, серед яких виховується українська дитина. Над тим слід застановитися цілому українському громадянству Коломийщини, а особливо родичам, котрих діти ходять до тої школи! Родичі і ціле громадянство не сміють на все те дивитися байдуже; вони мусять доложити всіх старань, щоби ті невиносимі для їх дітей відносини змінилися, щоби управу школи обняв Українець та їх українську дитину учив учитель-Українець. Це наказує їм їх батьківський і народній обовязок та народня честь.

Мало що краще відносини в ніби українській народній школі ім. Кн. Ольги. Тут наставила шкільна влада управителем поцтивого „русина" п. Породка. Цей пан директор, щоби приподобатися і віддячитися своїй владі, змінив школу не до пізнання. Поусував українські образи та написи, так що нема сліду, що то українська школа, а зате вивісив Костюшків, Битву під Ґрундвальдом, Хрест Польщі, Рацлавіце і прочі чисто польські образи. В школі також запанував польський дух, а навіть доходить до того, що учителька-Полька Вісьневска наказує українським дітям відмовляти молитву по польськи, співати роту Конопніцкої „Не даміземі" та инші патріотичні польські пісні.

Пан директор поводиться з учительками-Українками грубо, нетактовно та шиканує їх, де і як може.

Слід і тут вглянути батькам в шкільні відносини та подбати, щоби виховання їх дітей віддано в руки певні, так, щоби українська дитина набрала загального знання, а також дістала виховання в національному дусі.

Як що громадянство і батьки не возьмуть виховання української дитини в свої руки, то повнять злочин супроти своїх дітей і цілого Народу.

Невиносимі відносини в обох школах мусять бути усунені і змінені!! **Громадянин.**

(„Новий Час")

MAJESTIC, KY.

Дорогі Родимці! В мене є велика просьба до Вас. Читаючи наші українські часописи бачу, як по наших громадах цвите громадянське життя. Там святкується свято державности, тут свято Шевченка, деинде свято Франка, там діточки дають представлення, деинде діточа оркестра, відбуваються збори, представлення, концерти, діти вчаться свого рідного, словом всюда робиться своя народна робота. Мене кинула доля в далекі Вести де вже працюю 15 літ в майнах, кромі сонця і майнів нема тут нічого більше. Поки моя родина з 8 душ була ще мала я не відчував великої потреби бути десь близше, міста чи в самім місті де є наші зорганізовані кольонії, школа, церков і народне життя. Тепер однак дітвора підростає і я виджу, що коли буду сидів тут дальше з моїх дітий будуть хиба майнери, вони забудуть за своє рідне, вони не будуть мати жадної спромоги довідатись чи подивитись на ширший світ.

Для того я хотівби перенестись з відси десь близше своїх чи то до місточка десь чи міста взагалі там де я мігби знайти працю для себе а мої діти щоб мали нагоду чогось навчитися. Для того то і отся моя просьба до Вас дорогі родимці. Поможіть мені своєю порадою і інформаціями де мігби я дістати роботу, чи в майнах чи фабриці, там десь у ваших сторонах де Ви живете і перенестись тамтуди з своєю родиною. За всі поради я буду дуже вдячний. Прошу писати: **Frank Watral, Box 72, Majestic, Ky., Pike Co.**

При сім засилаю $4.00 на Сиротинець нашого Укр. Нар. Союза.